

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT GUIDELINE
OF TEACHERS IN KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2 BY USING THE CONCEPT OF THE PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY FOR TEACHERS

ณัฐวุฒิ ใจแนน

Nattawut Jainan

บุญชม ศรีสะอาด

Boonchom Srisa – ard

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: nattawut_j27@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ของครู 2) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครูผู้สอน จำนวน132 คน โดยการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ระยะที่1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพครู ระยะที่2 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ศึกษาแนวทางการพัฒนาโดยการศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธี ปฏิบัติที่ดี

ผลการวิจัยพบว่า: 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการ เรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

* Received 23 April 2020; Revised 12 May 2020; Accepted 1 June 2020

ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 มีการทำงานผ่านองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย 2.2) การกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร 2.3) การศึกษาผู้เรียน 2.4) การกำหนดยุทธวิธีในการสอน 2.5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2.6) การวัดและประเมินผล การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การจัดการเรียนรู้, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of research were to: 1) To study the current conditions Desirable condition And the need for teacher learning management 2) To develop guidelines for teacher learning management By using the concept of professional learning community under Kalasin Primary Education Service Area Office 2. The group of sample were consisting of 132 school teachers and the group size was determined by Multi – Stage Random Sampling The research tools were questionnaires and interview forms. Data analysis used computer software. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The research process consists of 2 phases; Phase 1 education Current conditions, desirable conditions And the need for teacher learning management By using the concept of a professional learning community for teachers. Phase 2: Development of teacher learning management guidelines By using the concept of a community of professional learning. education guidelines for development by studying from schools that have good practices.

The research results were as follows: 1) Current conditions of teacher learning management by using the concept of professional learning communities Overall is at a high level. And the desirable condition of internal quality assurance Overall is at the highest level. 2) Appropriate guidelines for teacher learning by using the concept of professional learning communities under Kalasin Primary Education Service Area Office 2 , working through 6 components, namely 2.1) specifying objectives or objectives 2.2) defining content or curriculum 2.3) studying the learners 2.4) defining teaching strategies 2.5) Organizing learning

activities and 2.6) Measurement and evaluation The development of guidelines for teacher learning management By using the concept of community Learning in the teaching profession Under the Office of Kalasin Primary Education Area, Zone 2 overall is suitable and the possibility is at the highest level.

Keywords: Development Guidelines, Learning Management, Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นระบบการศึกษาที่เป็นหัวใจหลักในการพัฒนาพลเมืองของชาติให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองตลอดจนเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) การพัฒนาคนโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือจึงถือเป็นก้าวแรกที่สำคัญของการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่ดี การศึกษาจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศกำหนดทิศทางความรุ่งเรืองหรือตกต่ำของสังคมได้ โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษานั้นการพัฒนาวิชาชีพครูยุคใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ความสามารถในเชิงสมรรถนะเป็นฐานในการทำงานทางวิชาชีพซึ่งมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่สังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ในปัจจุบันครูเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญมากในด้านนการจัดการศึกษา คุณภาพของครูจึงสะท้อนคุณภาพของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ กลไกการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงคุณภาพ จึงมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูนับว่าเป็นกลไกสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแนวทางการส่งเสริมให้ครูมีสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพนั้นมีอยู่หลากหลายแนวทางตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แนวทางการพัฒนาครูรูปแบบเดิมมักใช้การฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดมักเป็นผู้กำหนดสาระสำคัญของการอบรม ที่ไม่อาจสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของครูและนักเรียนในสถานศึกษาแต่ละแห่ง (วิจารณ์พานิช, 2555) เมื่อพิจารณาในด้านวิถีชีวิตของครู เรื่องของ “ความโดดเดี่ยว” เป็นประเด็นที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาครู หากครูทุ่มเทเวลาไปกับการเรียนการสอน แต่ไม่บอกให้คนอื่นรู้ได้ว่าเกิดอะไร มีปัญหาอย่างไร ทั้งที่สิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพัฒนางาน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูเรียนแต่ละคนในการเรียนแต่ละรายวิชา หรือผลการ

เรียนรู้ทั้งหมดของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถส่วนบุคคลของครูผู้นั้น โดยไม่มีระบบกลไกที่จะช่วยให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องได้ ดังนั้นในสภาพปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาครูจากเดิมที่กล่าวมาในข้างต้น มาเป็นแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้บริบทชั้นเรียนและสถานศึกษาเป็นฐาน ผ่านการเรียนรู้จากกันและกันของครู และผู้ที่เกี่ยวข้องบนพื้นฐานของความเข้าใจในบริบทและสภาพปัญหาจริงของนักเรียนและสถานศึกษาของตน ในลักษณะของกาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวทางที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมายเดียวกันในลักษณะชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมไปถึงการมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาทุกระดับ (DuFour, R., 2004)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้ความสำคัญในการนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาทุกแห่งในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำแนวทางดังกล่าวมาศึกษาให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไทยในปัจจุบันให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 1,324 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 132 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ของครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง IOC การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม และการหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

1. ขั้นตอนการดำเนินการ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices)

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่ประเมินเพื่อยืนยันแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี(Best Practices) จำนวน 2 โรงเรียน ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. การจัดกระทำข้อมูล นำข้อมูลจากการจัดบันทึกมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแนวทาง ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยดัชนีความสอดคล้อง IOC

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลตามจุดประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวม

ด้านที่	องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย	4.24	0.64	มาก	4.93	0.30	มากที่สุด
2	การกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร	3.99	0.66	มาก	4.93	0.26	มากที่สุด
3	การศึกษาผู้เรียน	3.83	0.67	มาก	4.95	0.21	มากที่สุด
4	การกำหนดยุทธวิธีในการสอน	3.91	0.65	มาก	4.93	0.25	มากที่สุด
5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.10	0.59	มาก	4.97	0.16	มากที่สุด
6	การวัดและการประเมินผล	4.10	0.60	มาก	4.95	0.21	มากที่สุด
โดยรวม		4.03	0.63	มาก	4.95	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน ของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ด้านที่	รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1	ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย	4.72	0.23	มากที่สุด	4.80	0.00	มากที่สุด
2	ด้านการกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร	4.70	0.26	มากที่สุด	4.80	0.29	มากที่สุด
3	ด้านการศึกษาผู้เรียน	4.88	0.27	มากที่สุด	4.96	0.20	มากที่สุด
4	ด้านการกำหนดยุทธวิธีในการสอน	4.88	0.27	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
5	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.24	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
6	ด้านการวัดและประเมินผล	4.96	0.20	มากที่สุด	4.88	0.27	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.80	0.25	มากที่สุด	4.90	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การดำเนินกาวิจัย เรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ของ

ครูผู้สอนได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย โดยคณะครูผู้บริหารการวางแผนประชุมปรึกษาหารือในหน่วยงาน ร่วมกันวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้ครบทุกด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านกระบวนการ และด้านเจตคติ มีการกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานสาระการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรร่วมกันโดยการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล มีการศึกษาผู้เรียนโดยปฏิบัติก่อนจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อกำหนดยุทธวิธีการสอนภายในสถานศึกษาร่วมกันทำงานร่วมกันแบบกัลยาณมิตร โดยเลือกใช้ยุทธวิธีในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนร่วมกันวางแผนออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นคนเลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน และมีการวัดและการประเมินผลที่เลือกวิธีการประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และมีความหลากหลายเหมาะสมในแต่ละรายวิชา มีการนำผลการประเมินการเรียนรู้ในแต่ละครั้งมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในครั้งต่อไป สอดคล้องกับ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ ที่เสนอว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล เมื่อวิทยาการทางการศึกษาก้าวหน้ามากขึ้นแนวคิดในการสอนเริ่มเปลี่ยนไปเป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ดีจากการได้คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ ไม่ใช่การรับความรู้จากครูแต่เพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจึงควรเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2551) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรนิษฐา เลขนอก ที่ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาพบว่าโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อาศัยด้วย ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมา คือด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม (วรนิษฐา เลขนอก, 2560) สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Smith, R. T. ที่ศึกษาคุณลักษณะของระบบโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในมลรัฐจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน คือการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศทางวิชาการ และการมีผู้นำที่เข้มแข็งจะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (Smith, R. T., 1991)

2. ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 มีความ

เหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยครูผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานร่วมกันจึงส่งผลให้มีกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติที่เหมาะสมชัดเจน สามารถเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู แล้วส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุลลี ศรีชะโคตร ที่ได้ทำการศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ วิทยุทัศน์ร่วม ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้การจัดการความรู้ และการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก (จุลลี ศรีชะโคตร, 2557) และสอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ ที่ได้เสนอเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย 2 ส่วนคือ ครูร่วมกันร่วมในการคิดริเริ่มศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และบริบทของท้องถิ่น และร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และเจตคติ (A) (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2551) และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เสนอว่า การกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตรหลักการสำคัญคือครูจะต้องออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และกำหนดสาระสำคัญในเรื่องที่สอนที่สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยณัฐ กุสุมาลย์ ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก (ปิยณัฐ กุสุมาลย์, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย รองลงมาคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร การกำหนดยุทธวิธีในการสอน และต่ำสุดคือ

การศึกษาผู้เรียน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ในการจัดการเรียนรู้ของ โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการศึกษาผู้เรียน ด้านการกำหนด ยุทธวิธีในการสอน ด้านการกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ประกอบไปด้วย 5 กระบวนการ และ 28 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การศึกษาผู้เรียน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย 3) การกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร 4) การกำหนด ยุทธวิธีในการสอน 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผล แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลที่เกิดจากการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ควรมีการนำแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จุลลี ศรีชะโคตร. (2557). บรรยากาองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในสังกัดเทศบาล. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปิยณัฐ กุศลมาลย์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรนิษฐา เลขนอก. (2560). โปรแกรมการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เสริมปัญญาไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). รายงานการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). เพื่อนคู่คิดมิตรคู่ครู. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- DuFour, R. (2004). What is 'Professional Learning Community. Educational Leadership, 1(8), 6–11.
- Smith, R. T. (1991). Characteristics of Effective School Systems in Georgia. Dissertation Abstracts International, 51(7), 2228-a.